

דברי תורה, חיזוק, שמחה וסיפורי צדיקים

ואתה תצוה את בני ישראל. יש לפרש על דרך (ברכות ו':) כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה היינו להצדיק וזה יש לומר הרמז שאמר השי"ת למשה ואתה תצוה היינו אתה הוא הצוות של כל בני ישראל כי כל העולם לא נברא אלא בשביל ישראל וכל ישראל הם לא נבראו אלא לצוות לך והבן: ספר דגל מחנה אפרים

ואתה תצוה את בני ישראל וגו'. איתא במדרש. זש"ה תקרא ואנכי אענך למעשה ידיך תכסוף וכו'. הקב"ה זן את כל העולם ומבקש ממנו את קרבני לחמי וכו'. הקב"ה מאיר לכל העולם ואמר ואתה תצוה וכו' ועוד הרבה כהנה הוי למעשה ידיך תכסוף. ע"כ :

דיבר הרב ז"ל הרבה בזה. ואמר למעשה ידיך. שהקב"ה מתאווה למעשה ידי התחתונים שיהיה הכל על ידיהם. (חסר) ואח"כ פתח הרב ז"ל ואמר

ואתה תצו"ה את ב"י. תצוה. ל' צוותא. היינו להתחבר את ב"י. כיצד. ויקחו אליך שיתייחדו אליך. שמן זה חכמה. זית זה המקום שממנו נמשך החכמה. ז"ך. אלו כ"ז אותיות התורה ועוד זך שיהיה מזוכך. כתית למאור. אמר בשם אביו ה"ק אדומו"ר זצוק"ל. שצריך לכתת עצמו היטיב ואז יאיר לו. והפועל יצא מזה

להעלות נר תמיד. שיהיה האור אצלו תמיד. כי לפעמים נחשך אצל האדם ב"מ וזה נמשך מתוך היצה"ר. ויש אופן אחר שהחושך אינו מצד היצה"ר רק שמראין לו כן והוא מסך מבדיל כדי שישבר המסך ויאיר לו ביותר וזהו עיקר השלימות וזה נקרא כתית כו' וזה אינו רק בעובד מצד החכמה והשכל אזי לפעמים נפסק הדבר אבל בעובד מצד האמונה זה אין לו הפסק כי האמונה הוא תמידית. וזהו להעלות נר תמיד שיהי' האור בתמידות שיהיה עליה להנר. והנר הוא נר מצוה ותורה אור והנר הוא כללי. הגם שלפי המדרש נר הוא פרט ואור הוא כלל עכ"ז נר כולל כמה פרטים. הכלי המחזיק השמן והפתילה והאור שע"ג הפתילה וזהו כי נר מצוה ותורה אור. אור הוא בלי הגבלת כלי. ודרך חיים. הוא דרך לחיים :

באהל מועד. אוה"ל הוא ל' הארה כמו בהל"ו נרו. מועד שהוא לפעמים ואינו בקביעות. יערוך אותו אהרן ובניו. שצריך להדליק עד שתהא שלהבת עולה מאיליה. היינו שצריך ליגע עצמו בעבדות עד שתהא שלהבת עולה מאיליה. כי ממילא יעלה התלהבות ולא שיכוין לזה. ולא כהחסידים השוטים המחפשים ומצפים להתלהבות. רק שצריך לעמול בעבדות והשלהבת תעלה מאיליה. וז"ש יערוך אותו אהרן ובניו מערב עד בוקר. מערב היא בחי' חשכות. עד בוקר. שיאיר לו. חוקת עולם לדורותם מאת ב"י. היינו שיאיר לו בתמידות לדורותם מאת בני ישראל: ספר בית אהרן

ואתה תצוה את בני ישראל כו'. שורש העצה היא כשאתה רוצה לדבר ולייחד את בני ישראל לאביהם שבשמים אזי ויקחו אליך צריך אתה למשכם בדברים אליך להיות נמשכים אחריך ואז תוכל לתקנן ולדבקן אליך וזהו את ה' אלקיך תירא לרבות תלמידי חכמים (פסחים כ"ב:) כי כשירא את ה' ומאמין בו אז הוא דבוק ביראת התלמיד חכם והתלמיד חכם בהתדבקו ביראת השם מדבק עמו כל היראות אמיתיות והנמשכים אחריו ושורש זה אמר אא"ז זללה"ה אין לגבי משה מילתא זוטרתא היא (ברכות ל"ג:) ופשוט כשהם יראים ממשה אזי היראה מילתא זוטרתא כי משה היה מדבקן ביראה הפנימית על ידי התדבקם בו כך נראין לי דבריו שמן זית היא וכו': ספר דגל מחנה אפרים

ימי הפורים - פורים משולש

טעם על מנהגנו לזמר חרוז 'נשמת' בזאת חנוכה ובשושן פורים. יש לומר על דרך הכתוב כל הנשמה תהלל י"ק הללוי-ק [תהלים ק"נ ו'], ופסוק זה כופלין ב' פעמים, כי חנוכה הוא בחינת הו"ד העולה י"ק, וקורין בזאת חנוכה נשיא לבני מנש"ה אותיות נשמ"ה, והוא נשמ"ה עם י"ק סוד 'כל הנשמ"ה תהלל י"ק'. וכן שושן פורים הוא יום ט"ו עולה י"ק, וקורין המגילה דמסיים 'כי מרדכי היהודי משנ"ה', אותיות נשמ"ה, גם כן ברזא דקרא 'כל הנשמ"ה תהלל י"ק', לזאת מזמרין באלו ב' ימים נשמת כל חי. גם זמ"ר עם חנוכ"ה עולה פורי"ם, גם פו"ר בא"ת ב"ש עולה חנוכ"ה, כי חנוכה ופורים הם תרין פלגי גופא, סוד קנה וושט [עיין בבני ישששכר מאמר ד' ממאמרי חודש כסליו טבת אות י"ז]. על כן על ידי שירות ותשבחות נעשה סעודת מצוה: ספר עטרת ישועה על מועדים - לזאת חנוכה [י"ט] [האות ק' במקום אות ה' של שם ה']

מה שנוהגין אנשי מעשה להוסיף שיתסר ושיבסר לשמוח בהם ולעשות אותם ימי משתה ושמחה, כפי הסלקא דעתך שבש"ס [מגילה ב'.]. היה נראה על פי דברי מרן זצ"ל בספרו אמרי נועם [מועדים ח"ב במאמרים לפורים ד"ה הנה שורש ענין המגילה] אשר המילוי של חנ"ם הם אתוון מנו"ת, שעל ידי זה נתיסד מצוות משלוח מנות, לבקש מאת שוכן שחקים שיחננו מאוצר מתנת חנם. והנה הזמנים לקריאת המגילה מן י"א עד ט"ו הם מספר א-דנ"י, רומז לדין, בסוד מלך במשפט יעמיד ארץ [משלי כ"ט ד'], לזאת מוסיפין י"ו וי"ז, ובצירוף זאת נעשה מספר חנ"ם. ונרמז גם כן מה שנתנו הקדמונים סימן פל"ג, אשר ביום שיחול פורים יחול ל"ג בעומר [עיין בטור או"ח סימן תכ"ח], כי ט"ז י"ז עולה ל"ג: ספר עטרת ישועה על מועדים - ליקוטים לפורים [י"ח]

על התורה ועל העבודה

ויכתבו עליו מכתב פתוחי חותם קדש לי"י (שמות ל"ט ל'). הנה בפרשת תצוה (שמות כ"ח ל"ו) תירגם אונקלוס כתב מפרש קדש לי"י, וכאן תירגם קודשא לה'. ונ"ל דהנה התרגום הוא אשר מתרגמין בו להמון, להבינם מצות התורה בלשון שמדברים. והנה ציווי העשיה היא גם לדורות, והנה על הציץ היה מוכרח להיות חקוק דוקא בלשון הקודש, על כן הניח כפשוטו, מה שאין כן כאן בעשייה לא נפקא מינה לדינא, תירגם הדבר, והבן: ספר אגרא דכלה (דפ"י) - דף רכ"א ב'

ושכנתי בתוך בני ישראל והייתי כו'. ענין הזכרת שם הקדוש הלז כאן שיורה על הדין ומה מקומו כאן מקום החיבה ואהבה יתירה ורבה. נראה לכאורה על פי אמרם זכרונם לברכה (יבמות קכ"א ע"ב) הקדוש ברוך הוא מדקדק עם הצדיקים כחוט השערה שנאמר (תהלים נ', ג') וסביביו כו'. וזהו אומרו ושכנתי כו', ובהיות כן שמשכני ביניהם וסביבותי יחנו והייתי לכם כו', היינו לדקדק כחוט השערה. אמנם הנראה לאמיתו של כוונת הכתוב דטובה רבה הוא הדבר אומרו והייתי כו', על פי אמרינו בדרך צחות המליצה לפרש אמרם זכרונם לברכה הנ"ל הקדוש ברוך הוא מדקדק כו', דהנה יש ב' בחינות בצדיקים האחד, הצריך עזר א-לוק וסעד לתומכו. והאחד, המיוחד שעובד מעצמו וכאשר אמרו באברהם אבינו ונח: **והנה חכמינו זכרונם לברכה** סתמו ואמרו (סוכה נ"ב ע"ב) אלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו כו'. והיינו משום דגם הצדיק הגדול בדקדוקי תורה וחומרותיה אי אפשר לו לעשות הדבר מעצמו זולת ה' עמו. וזהו הכוונה שהקדוש ברוך הוא מסייע לצדיקים בדקדוק כחוט השערה והוא בעוזרם לדבר וזהו הקדוש ברוך הוא מדקדק עם צדיקים כו', רוצה לומר אתם עמם והבן:

וזה הדב"ר אשד תעש"ה להם. זה הדב"ר הוא הדיבור שצריך לראות שגם הדיבור יהיה עשי'. היינו לקדש את הדיבור שלא ידבר ח"ו ליצנות ורכילות ולה"ר ודברים בטלים. וכשהדיבור מקודש כמו שצריך אזי נקרא הדיבור ג"כ עשיה ונעשה ע"י הדיבור כל מה שצריך להעשות בהעליונים וכתיב בדבר ה' שמים נעשו: ספר בית אהרן

כ"ק אבי אדומו"ר זצללה"ה אמר בשם זקיני זצללה"ה מקאצק שכל המועדים נכללים בפורים. וכבר פירשנו דבריו דמועדי ישראל דבי דינא מקדשין לי' הם חמשה, פסח, שבועות, ר"ה, יוה"כ, סוכות ושמ"ע דכחד חשובים ושמיני תשלומין דראשון הוא, ובש"ס ריש יומא (ב' סוע"ב) דנקרא טפל דחג הסוכות, והם מקבילים לחמשה זמנים שבפורים י"א י"ב י"ג י"ד ט"ו עיי"ש. ולפ"ז ט"ו מקביל לסוכות. והנה ידוע בכתבי האר"י ז"ל דסוכות דוגמת ענני כבוד הוא היפוך עמלק שלא היתה לו שליטה אלא באותם שהענן פלטם. ולפי"ז יובן מה שאיתא בספה"ק דעיקר הפורים ומעלתו הוא בט"ו עת סיהרא באשלמותא והוא בתוספת מעלה מי"ד, ובקריאת המגילה בט"ו הוא עיקר התגלות אור הפורים. ויש לומר מאחר די"ד וט"ו הם דוגמת יוה"כ וסוכות לפי ההנחה הנ"ל, ויוה"כ הוא טהרתן של ישראל שנדחתה מהם הפסולת ונשא השעיר עליו את כל עונותם אל ארץ גזירה, וסוכות הוא כענין הביאני המלך חדריו אחר שנטהרו ביוה"כ וזוכין לאורות הגדולים, סוכה דוגמת בהמ"ק ולולב הרומז לד' אותיות הוי' שישראל נוטלין אותן ושמחים בהש"י. וכן יש לומר הענין בי"ד וט"ו, שבי"ד עדיין יש שליטה בצד מה לעמלק, וצריכין לדחות אותו ולטהר ממנו כענין יוה"כ, וכמו מאז שהיתה בו עוד מלחמה בשושן, אבל ט"ו רומז על לעתיד כמ"ש בספר מעשה רוקח דכתיב (זכרי' י"ג) ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ, ואין בו עוד שום מלחמה רק לשמוח בהש"י כענין סוכות: ספר שם משמואל

וזהו ועשו לי מקדש, ועשו לשון רבים. היינו רבים יעשו מקדש בית המדרש או בית הכנסת להתפלל בה בציבור ולא ביחיד. אמנם על אופן זה כוונת הקב"ה להתפלל בציבור שיהא ושכנתי בתוכם, היינו שיתפללו בכוונה ובהתלהבות שיהיה בהם השראת השכינה כמשמעות הכתוב ושכנתי בתוכם. וזהו שאמר הנביא ושכנתי בתוך בני ישראל היינו אם יתנהגו כשורה כנ"ל, אז ולא אעזוב את עמי ישראל, שלא יהיה לאומות העולם שום שליטה על ישראל וירם קרננו על כל שונאינו: ספר אוהב חסד - פרשת תרומה

יש להתבונן בזה ששלשה זמנים חלוקים לענין מקרא מגילה כפרים ועיירות ומוקפין. ונראה עפ"מ שהגדנו תמול ששליטת עמלק היתה בגוף בנפש ובשכל, וכאשר נהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם נשתלמו ישראל בשלשה אלה. וע"כ תקנו לעומתם שלשה זמנים אלו, מוקפין כנגד השכל, שהשכל הוא מגדיר ומגביל את האדם שיהי' לו מעצור לרוחו, וכמ"ש (משלי כ"ה) עיר פרוצה אין חומה איש אשר אין מעצר לרוחו, ובחי' השכל שבאדם הוא שם מעצור לרוח האדם, וכמ"ש בשלמה המע"ה (מל"א ה') ויתן אלקים חכמה לשלמה וגו' כחול, ובמדרש (ריש פ' חקת) מה חול גדר לים כך היתה חכמה גדורה לשלמה, עיירות מלשון התעוררות שהיא בנפש, כפרים הוא בגוף ובשיה"ש (ז' י"ג) לכה דודי נצא השדה נלינה בכפרים, וברש"י אמרה כנס"י רבש"ע אל תדינני כיושבי כרכים שיש בהם גזל ועריות אלא כיושבי פרזות שהם בעלי אומנות ועוסקים בתורה מתוך הדחק, וברש"י עירובין (כ"א ע"ב) נצא השדה בני באגא ועובדי אדמה ועוסקים בתורה מתוך דוחק, עכ"ל, אם כן יושבי כפרים שהם בעלי העבודה מתיחסים לגוף: וכו': ספר שם משמואל - פרשת תצוה - שושן פורים

יוצא לאור ע"י מכון בית צדיקים - שידלוב סטאשוב
A project of Cong. Tiferes Zvi - email CHIZUK@PM.ME
לקבל הגליון, בלה"ק ובענגליש "באר היטב", ושיעורים באידיש או ענגליש, וכן להקדיש גליון לזכות, לרפו"ש, לע"נ או לזכות את הרבים - אחב"י באלפי מקומות בעולם קע"ה כ"י, נא להתקשר להנ"ל, ידידכם נפתלי הירצל גאנצווייג
Contact us to dedicate etc. received by thousands globally in Loshon Hakodesh & English, worldwide & send in your friend's addresses to receive a.s.a.p. #857

לזכר עולם יהי' צדיקים
רשכבה"ג הגאון ר' משה בן הרב דוד זצוק"ל זיע"א - פיינשטיין - נלב"ע י"ג אדר ב' תשמ"ו
זקיני הרה"ק ר' ישראל בן הרה"ק ר' צבי הירש זצוק"ל זיע"א - גאנצווייך - סטאשיווער מגיד נלב"ע י"ג אדר ב' תרפ"א

לימוד אור החיים הק' בחבורה ליל ששי 8:30pm

בס"ד יצא לאור מחדש ספרי "אוסף הגליונות על התורה ועל העבודה" ד' חלקים, {שנת תשס"ט, תש"ע, תשע"ה, תשע"ח}, וספר "באר היטב" מכמה שנים

בס"ד יצא לאור מחדש ספר "דברי תורה באר היטב תש"פ ושנים קדומים"
The new Sefer "Divrei Torah Baer Heitev 5780 and Previous Years" [in English] is now in print